

УДК 687.1

ОДЯГ З ВТОРИННИХ МАТЕРІАЛІВ ЯК СКЛАДОВА ЕКОДИЗАЙНУ

А. В. ХАРЧЕНКО, Д. В. БОРИСЕНКО

Українська інженерно-педагогічна академія

Глобальні руйнівні процеси природного середовища та неконтрольоване споживання природних ресурсів призвели до погіршення стану екології у всьому світі. Надмірне споживання та кілька тисяч тонн нового сміття на рік на звалищах – це практичний результат швидкої моди. Але може бути й інакше, оскільки значна частина текстилю та одягу може бути перероблена та використана повторно [1].

Вперше екологічна тема в моді з'явилася з кінця 1970-х – початку 1980-х рр., коли виник «екологічний» стиль. Формування екологічно правильного стилю споживання припускає не тільки скорочення споживання, але і орієнтацію на використання екологічно безпечних продуктів, виготовлених із застосуванням нешкідливих і безвідходних технологій. Тому з екологізацією споживання пов'язана і технологічна екологізація (або екологізація виробництва). Цей напрям вирішує проблеми, пов'язані з економією природних ресурсів, нешкідливими і безвідходними технологіями, вторинним використанням виробів.

Виробництво одягу з 2000 року зросло більш, ніж у 10 разів. Це означає, що все більше природних ресурсів припадає на Fashion-індустрію. Сучасна культура надмірного споживання загострила питання екології в різних сферах життєдіяльності людини. Відповідно до даних всесвітньої громадської організації Грінпіс, fashion індустрія входить в трійку наймасштабніших індустрій по забрудненню навколишнього середовища [2].

Останнім часом міжнародне виробництво охопила хвиля еко-дизайну. В сучасному суспільстві екологічно безпечна мода – це найпопулярніший fashion-напрямок, який зорієнтований на прагнення людини вижити в умовах глобально несприятливої екологічної ситуації та всесвітньої економічної кризи. Тому, в сучасній культурі все більше набувають популярності терміни «швидка мода», «екологічна мода», «екологічний дизайн», «усвідомлений дизайн». За словами О. Орлової, екодизайн це складний комплекс, що включає питання освіти, науки, проектної та суспільно-практичної діяльності людини, в якому екологічне мислення людини залежить від її рівня культури, виховання та знань [3]. Вчені М. Паніна і С. Захарова вважають основним завданням екологічного дизайну: покращення екологічної ситуації за рахунок створення продуктів, що відповідають вимогам природи, людини і культури; як визначення балансу між вдосконаленням функції та форми об'єктів дизайну і дотриманням принципів екологічного підходу; як переоцінка технологій та матеріалів з точки зору екологічних норм; як створення нової структури потреб, культури споживання, основаних на зменшенні надлишкової кількості продукції; як цілеспрямована зміна цінностей суспільства за допомогою художніх образів та об'єктів дизайну [4].

За результатами сучасних досліджень індустрія моди опиняється на 2-гому місці після нафтопереробної галузі за забрудненням навколишнього середовища. Над цією проблемою замислюються не лише науковці, а й дизайнери, розглядаючи та впроваджуючи у виробництво технології вторинної переробки текстилю, що ще раз підкреслює напрямок сучасної моди до раціонального використання матеріалів та мінімального забруднення навколишнього середовища [5]. У Європі виробництво одягу із старих текстильних виробів вже перетворилося в окремих тренд. В цьому напрямку працює ряд компаній і дизайнерів. Наприклад, голландська компанія «Mud Jeans» працює з денімом першого циклу споживання: використовуючи як базу для нових тканин. Подібні компанії також є в Фінляндії, Данії та інших скандинавських країнах, і в Азії, зокрема в Китаї та Тайвані. Не залишаються осторонь і вітчизняне виробництво. Так, на Україні приблизно 6-7% всього побутового сміття – це текстиль, який міг би бути використаний повторно, але, разом з тим, викидається на звалища. В нашій країні повторним виробництвом зі старих речей і одягу займаються близько 30 дрібних компаній. Українські дизайнери активно розробляють колекції з урахуванням екологічності виробів. Переробка текстилю та виготовлення одягу з перероблених матеріалів – новий перспективний напрям для України. Це можливість зменшити обсяги текстилю, який викидається на звалища та сформування можливості для розвитку нового сегменту бізнесу і дизайну.

Екологізація у дизайні одягу на сьогодні зосереджена на обмеженні споживання і повернення до речей довготривалого користування, мінімізації гардеробу, популяризація еkleктики та вінтажу, що продовжує «життя» одягу, скорочення виробництва синтетичних тканин, на зміну яким приходять натуральні матеріали. Все це є практично необхідним, щоб хоч залишити сучасний стан природи наступному поколінню.

Література

1. Шандренко О. М., Дубас Х. О. Екодизайн у fashion індустрії XXI століття / О. М. Шандренко, Х. О. Дубас // Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". — 2019. — №2.
2. Офіційна сторінка «Greenpeace» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.greenpeace.org/ukraine/ua/campaigns/water-pollution/detox/>
3. Орлова О. А. Процесс развития экологического проектирования в Украине / О. А. Орлова // Вісник ХДАДМ: Зб.наук.п. – Х.: ХДАДМ, 2002. – № 12. – С. 93-96
4. Панкина М. В. Экологический дизайн как интегрирующее содержание профессиональной подготовки дизайнеров и специалистов в области экологического образования/ М. В. Панкина, С. В. Захарова // Фундаментальные исследования, 2012. – № 6 (часть 2). – С. 373-377.
5. Дизайнери розповіли, як в Україні розвивається еко-мода [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uatv.ua/uk/dyzajnery-rozpovily-yak-v-ukrayini-rozvyvayetsya-eko-moda-video/>